

ไฟใต้ทราย: สงคราม 12 วัน กับการจัดระเบียบภูมิรัฐศาสตร์ใหม่ ในตะวันออกกลาง

โดย พิรสันต์ เดชะชีพสาคร¹

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับอิหร่านในช่วง “สงคราม 12 วัน” เดือนมิถุนายน 2568 โดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีสัจนิยมเชิงรุก กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการใช้กำลัง และภูมิรัฐศาสตร์เชิงโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า อิสราเอลใช้กำลังเชิงรุกเพื่อลดศักยภาพนิวเคลียร์ของอิหร่าน และพยายามสร้างบทบาทผู้นำด้านความมั่นคงในภูมิภาค เหตุการณ์นี้สะท้อนข้อจำกัดของระบบความมั่นคงระหว่างประเทศในการควบคุมพฤติกรรมของรัฐมหาอำนาจ และแสดงให้เห็นแนวโน้มการใช้อำนาจแข่งแทนการทูตในตะวันออกกลางยุคเปลี่ยนผ่าน

บทนำ

หลังจากข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่าน (JCPOA) ล้มเหลวในปี 2561 สถานการณ์ในตะวันออกกลางเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ความตึงเครียดระหว่างอิสราเอลกับอิหร่านทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในประเด็นโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่านและการสนับสนุนกลุ่มติดอาวุธในภูมิภาคจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์สำคัญในเดือนมิถุนายน 2568 เมื่ออิสราเอลเปิดปฏิบัติการทางทหารระหว่างวันที่ 12–24 มิถุนายน ซึ่งต่อมาถูกเรียกว่า “สงคราม 12 วัน”

สงครามดังกล่าวไม่เพียงเป็นการแสดงแสนยานุภาพในระดับยุทธวิธีเท่านั้น หากแต่ยังมีนัยเชิงยุทธศาสตร์ (strategic implication) ต่อโครงสร้างอำนาจของภูมิภาคและความสัมพันธ์ระหว่าง

¹ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองความมั่นคงระหว่างประเทศ

รัฐมหาอำนาจในระดับโลก การโจมตีโครงสร้างพื้นฐานด้านนิวเคลียร์ของอิหร่านโดยตรงถือเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวทางจากการป้องปราม (deterrence) ไปสู่การใช้กำลังเชิงรุก (offensive use of force) ซึ่งทำลายหลักการพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้กำลัง (jus ad bellum) ตามมาตรา 2 (4) และ 51 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ตลอดจนตั้งคำถามต่อประสิทธิภาพของระบบความมั่นคงระหว่างประเทศในการป้องกันการปะทะที่อาจลุกลามเป็นความขัดแย้งระดับภูมิภาคหรือระดับโลก

ในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ เหตุการณ์นี้ส่งผลให้เกิดการจัดระเบียบใหม่ (restructuring) ของดุลอำนาจในตะวันออกกลาง โดยอิสราเอลได้สถาปนาตนเองในฐานะผู้นำด้านความมั่นคงในภูมิภาค พร้อมกับขับเคลื่อนการสร้างพันธมิตรใหม่ เช่น การร่วมมือกับรัฐอ่าวอาหรับในด้านการข่าวกรองและความมั่นคง อีกทั้งยังส่งสัญญาณเชิงยุทธศาสตร์ต่อรัฐอื่น ๆ ไม่ให้แสวงหาศักยภาพด้านนิวเคลียร์ในลักษณะขัดแย้งกับมหาอำนาจดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในระยะยาวยังอยู่ภายใต้ความไม่แน่นอน ทั้งในเชิงเสถียรภาพของรัฐบาลอิหร่าน ความเป็นไปของการเจรจานิวเคลียร์ในอนาคต และท่าทีของมหาอำนาจภายนอกอย่างสหรัฐอเมริกา จีน และรัสเซีย

ด้วยเหตุนี้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสงคราม 12 วันในฐานะกรณีศึกษาที่สะท้อนพลวัตของอำนาจ (power dynamics) และความเปลี่ยนแปลงของระเบียบภูมิรัฐศาสตร์ร่วมสมัย โดยใช้กรอบการวิเคราะห์จากสามสาขาวิชาหลัก ได้แก่ 1) ทฤษฎีสัจนิยมเชิงรุก (offensive realism) ตามแนวคิดของ Mearsheimer ซึ่งมองว่ารัฐต่าง ๆ มุ่งแสวงหาอำนาจอย่างต่อเนื่องเพื่อความอยู่รอดในระบบไร้ศูนย์กลาง 2) แนวคิดกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการใช้กำลัง โดยเฉพาะในบริบทของการโจมตีเชิงป้องกัน (pre-emptive strike) และ 3) แนวคิดภูมิรัฐศาสตร์เชิงโครงสร้าง (structural geopolitics) ที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงพันธมิตรและบทบาทของรัฐในระบบภูมิภาค

บทความนี้ใช้ข้อมูลและข้อเท็จจริงจากรายงานของหน่วยงานที่เชื่อถือได้ เช่น สถาบันเพื่อการศึกษาสงคราม (Institute for the Study of War: ISW) โครงการภัยคุกคามเชิงวิกฤต (Critical Threats Project: CTP) รายงานของสำนักงานพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency: IAEA) ตลอดจนข้อวิเคราะห์จากหนังสือวิชาการหลัก ได้แก่ The Tragedy of Great Power Politics โดย Mearsheimer (2001), International Law and the Use of Force โดย Arend และ Beck (1993) และ The International Politics of the Middle East โดย Hinnebusch (2003)

ท้ายที่สุด บทความนี้มุ่งชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งเชิงยุทธศาสตร์ในตะวันออกกลางกำลังเข้าสู่จุดเปลี่ยนสำคัญ ทั้งในด้านของการปรับสมดุลอำนาจ การจัดโครงสร้างพันธมิตร และการลดทอนศักยภาพของกลไกกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้กำหนดนโยบายในการรับมือกับระเบียบโลกใหม่ที่ไม่สามารถอาศัยกลไกเดิมเพียงลำพังอีกต่อไป

การศึกษาเหตุการณ์สงคราม 12 วันระหว่างอิสราเอลกับอิหร่านในบทความนี้ อาศัยการบูรณาการกรอบแนวคิดจากสามแขนงวิชา ได้แก่ ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบสังคมนิยมเชิงรุก (offensive realism) กรอบกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้กำลัง (international law on the use of force) และแนวคิดภูมิรัฐศาสตร์เชิงโครงสร้าง (structural geopolitics) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของรัฐ บริบทความขัดแย้ง และพลวัตของโครงสร้างอำนาจในวันออกกลางอย่างรอบด้าน ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ระดับภูมิรัฐศาสตร์ และระดับกฎหมายระหว่างประเทศ อันจะช่วยให้การทำความเข้าใจ เหตุการณ์ “สงคราม 12 วัน” มีความลึกซึ้งและครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในระบบระหว่าง ประเทศร่วมสมัย

2.1

ทฤษฎีสัจนิยมเชิงรุก (Offensive Realism)

ทฤษฎีสัจนิยมเชิงรุกพัฒนาโดย John J. Mearsheimer เสนอว่ารัฐต่าง ๆ มีแรงจูงใจโดยธรรมชาติในการแสวงหาอำนาจสูงสุด (maximize relative power) เพื่อความอยู่รอดในระบบระหว่างประเทศที่ปราศจากศูนย์กลางควบคุม (anarchic international system) Mearsheimer อธิบายว่า รัฐจะไม่พึงพอใจเพียงกับสถานะของตนในระบบ แต่จะพยายามขยายอำนาจทุกเมื่อที่มีโอกาส โดยเฉพาะเมื่อมองเห็นภัยคุกคาม ต่อความมั่นคงของตน หรือเมื่อสามารถลดทอนอำนาจของคู่แข่งเชิงยุทธศาสตร์ได้

ในบริบทของสงคราม 12 วัน สามารถอธิบายการลุกฮือของอิสราเอลผ่านกรอบนี้ว่า นอกจากอิสราเอลจะตอบสนองต่อภัยคุกคามจากโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน แต่ยังมองเห็นโอกาสเชิงยุทธศาสตร์และศักยภาพของรัฐปฏิปักษ์ที่กำลังอ่อนแอลง ภายหลังอิหร่านสูญเสียผู้นำกองกำลังพิทักษ์ปฏิวัติอิสลาม (Islamic Revolutionary Guard Corps: IRGC) หลายราย ดังนั้น การปฏิบัติการเชิงรุกของอิสราเอล มองได้ว่าเป็นการแสวงหา “อำนาจนำทางภูมิรัฐศาสตร์” (geopolitical dominance) ผ่านการใช้กำลังเชิงรุก (offensive strategy) เพื่อสถาปนาความเหนือกว่าในเชิงโครงสร้าง และป้องกันไม่ให้อิหร่านกลับมามีบทบาทเป็นคู่แข่งเชิงยุทธศาสตร์ในอนาคต

2.2

กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้กำลัง (International Law on the Use of Force)

กรอบกฎหมายระหว่างประเทศมีรากฐานอยู่บนหลักการสำคัญของกฎบัตรสหประชาชาติ (Charter of the United Nations) โดยเฉพาะมาตรา 2 (4) ซึ่งบัญญัติห้ามไม่ให้รัฐใดใช้กำลังต่ออธิปไตยหรือบูรณภาพแห่งดินแดน ของรัฐอื่น ยกเว้นในกรณีการป้องกันตนเองตามมาตรา 51 หรือได้รับอนุมัติจากคณะมนตรีความมั่นคง แห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council: UNSC)

ในกรณีของอิสราเอล การใช้กำลังโจมตีเป้าหมายด้านนิวเคลียร์ของอิหร่านได้ก่อให้เกิดการถกเถียง อย่างกว้างขวางในเชิงความชอบธรรม (legitimacy) และความชอบด้วยกฎหมาย (legality) โดยฝ่ายอิสราเอล ให้เหตุผลว่าเป็น “การป้องกันล่วงหน้า” (pre-emptive self-defense) จากภัยคุกคามที่ใกล้จะเกิดขึ้น ขณะที่ฝ่ายกฎหมายระหว่างประเทศจำนวนมากเห็นว่าเงื่อนไขของการป้องกันล่วงหน้า (anticipatory self-defense) ยังคง เป็นประเด็นที่มีข้อจำกัดและโต้แย้งได้ทางหลักการโดยเฉพาะในสามมิติหลัก ได้แก่ ความใกล้ขีดของภัยคุกคาม (imminence) ความจำเป็นฉุกเฉิน (necessity) และความได้สัดส่วน (proportionality)

อ้างอิงจากงานของ Arend และ Beck (1993) แนวคิดเรื่อง “การใช้กำลังเชิงป้องกันล่วงหน้า” (preemptive use of force) เป็นประเด็นที่ได้รับการถกเถียงอย่างต่อเนื่องในวงวิชาการกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตของการป้องกันตนเองก่อนที่การโจมตีจะเกิดขึ้นจริง (anticipatory self-defense) ว่ามีความชอบด้วยกฎหมายเพียงใดในระบบกฎหมายระหว่างประเทศร่วมสมัย หนึ่งในกรณีศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ที่สำคัญ คือ สงครามหกวัน (Six-Day War) ในปี ค.ศ. 1967 ซึ่งอิสราเอลเป็นฝ่ายเปิดฉากโจมตี ทางอากาศต่ออียิปต์ ซีเรีย และจอร์แดน ภายใต้ข้ออ้างว่า ตนกำลังเผชิญกับภัยคุกคามโดยตรงและใกล้จะเกิดขึ้น (imminent threat) จากการเคลื่อนกำลังทหารของประเทศเหล่านั้น

แม้อิสราเอลสามารถทำลายกำลังทางอากาศของศัตรูได้ในเวลาไม่กี่ชั่วโมง และได้รับชัยชนะในเชิงยุทธศาสตร์อย่างเด็ดขาด แต่เหตุการณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นที่ถกเถียงอย่างรุนแรงในหมู่นักกฎหมายและนักรัฐศาสตร์ว่า เป็นการป้องกันตนเองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการโจมตีเชิงรุก (offensive act) ที่ขัดต่อ หลักการห้ามใช้กำลัง มาตรา 2(4) แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ เว้นแต่ในกรณีป้องกันตนเองจากการโจมตีที่เกิดขึ้นแล้ว (ตามมาตรา 51) และต้องอยู่ภายใต้การรับรู้หรือควบคุมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC)

Arend และ Beck วิเคราะห์ว่า การใช้กำลังเชิงป้องกันล่วงหน้าในกรณีของอิสราเอล แม้มีเหตุผลทางยุทธศาสตร์และอ้างถึงภัยคุกคามที่ “ใกล้จะเกิด” แต่ก็ยังเป็นที่ยังงายในทางกฎหมาย เพราะไม่มีการแสดงหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม และไม่ได้รับความเห็นชอบจาก UNSC ซึ่งส่งผลให้หลักการห้ามใช้กำลังเกิดความสั่นคลอน (erosion of the prohibition on the use of force) ในระบบกฎหมายระหว่างประเทศ และเปิดช่องให้รัฐอื่น อ้างภัยคุกคามที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง เพื่อโจมตีรัฐอื่น โดยไม่ต้องรอการอนุมัติระหว่างประเทศได้ในอนาคต

ดังนั้น กรณีของอิสราเอลในปี 1967 จึงมีเพียงเป็นเหตุการณ์เชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญเท่านั้น แต่ยังเป็นหมุดหมายสำคัญในวิวัฒนาการของกฎหมายความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยเป็นแบบอย่างของการเบี่ยงเบนจากระเบียบการใช้กำลังตามกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่ง Arend และ Beck เตือนว่า หากไม่ได้รับการควบคุม อาจนำไปสู่การแปรเปลี่ยนกติกาสากลในระยะยาว และอาจทำให้โลกเข้าสู่ยุคที่ความมั่นคงกลายเป็นสิ่งที่ตีความได้ตามมุมมองของผู้มีอำนาจ

2.3

ภูมิรัฐศาสตร์เชิงโครงสร้าง (Structural Geopolitics)

ภูมิรัฐศาสตร์เชิงโครงสร้างเป็นแนวคิดที่อธิบายว่าการจัดเรียงของอำนาจ (distribution of power) และพันธมิตรในระบบระหว่างประเทศมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของรัฐและการเกิดสงคราม Hinnebusch (2003) โดยเสนอว่า ตะวันออกกลางเป็นภูมิภาคที่มีลักษณะพิเศษ เนื่องจากมีปัจจัยร่วมกันทั้งด้านอัตลักษณ์ (identity) ศาสนา และการแข่งขันด้านทรัพยากร พันธมิตรและศัตรูในภูมิภาคจึงเปลี่ยนแปลงตามพลวัตของภัยคุกคามและผลประโยชน์ร่วม

การวิเคราะห์สงคราม 12 วันผ่านกรอบนี้ ทำให้เห็นว่าอิสราเอลใช้ปฏิบัติการทางทหารเป็นกลไกกำหนดโครงสร้างใหม่ของภูมิภาค (regional reordering) โดยพยายามลดบทบาทของอิหร่านในฐานะผู้นำของกลุ่มต่อต้าน (Axis of Resistance) และสถาปนาความชอบธรรมให้แก่พันธมิตรตะวันตกผ่านบทบาท “ผู้รักษาความมั่นคง” (security guarantor) ของตน นอกจากนี้ พฤติกรรมของรัฐอาหรับบางประเทศที่มีได้แสดงการประณามอย่างชัดเจนต่อการโจมตีของอิสราเอล ยังสะท้อนความเปลี่ยนแปลงของพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์ (strategic alignment) ที่มีได้ตั้งอยู่บนฐานของอุดมการณ์ หากแต่ตั้งอยู่บนผลประโยชน์ระยะยาวในการควบคุมอิทธิพลของอิหร่านในภูมิภาค

ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research methodology) โดยเน้น การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเอกสาร (documentary content analysis) และการตีความตามกรอบทฤษฎี เพื่ออธิบายพฤติกรรมของรัฐ (state behavior) ในบริบทความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับอิหร่าน รวมถึงพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ในตะวันออกกลาง ภายใต้กรณีศึกษาสงคราม 12 วัน

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์เชิงลึกถึงเจตจำนงทางการเมืองของรัฐ พฤติกรรมเชิงยุทธศาสตร์ ตลอดจนท่าทีต่อกฎหมายระหว่างประเทศและพันธมิตรทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งล้วนต้องอาศัยความเข้าใจบริบทและโครงสร้างอำนาจตามบรรทัดฐานระหว่างประเทศ

ประเภทของการศึกษา

ลักษณะของการวิจัยอยู่ในกลุ่มการศึกษาแบบกรณีเฉพาะ (single case study research) โดยใช้กรณี “สงคราม 12 วัน” ระหว่างอิสราเอลกับอิหร่านในเดือนมิถุนายน ปี 2568 เป็นกรณีศึกษาเดียวที่ลึกซึ้ง (in-depth single case) การศึกษาเช่นนี้ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เชิงสาเหตุ (causal analysis) และเชิงพลวัต (process tracing) ได้ชัดเจน ทั้งยังเอื้อให้สามารถตรวจสอบพฤติกรรมของรัฐในสถานการณ์เฉพาะซึ่งมีความสำคัญระดับภูมิภาคและระดับโลก

แหล่งข้อมูล

บทความนี้อาศัยการวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary sources) ที่มีความน่าเชื่อถือ ได้แก่: รายงานเชิงวิเคราะห์จากหน่วยงานความมั่นคงระหว่างประเทศ เช่น

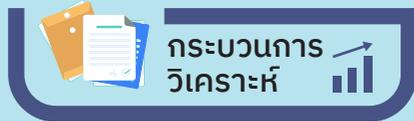
- สถาบันเพื่อการศึกษาสงคราม (Institute for the Study of War: ISW)
- โครงการภัยคุกคามเชิงวิกฤต (Critical Threats Project: CTP)
- รายงานประจำวันจากหน่วยวิเคราะห์อิหร่าน (Iran Update 2025)
- รายงานด้านนิวเคลียร์จากสำนักงานพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA)
- รายงานรัฐสภาสหรัฐอเมริกา (Congressional Research Service) ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศและการแทรกแซงทางทหารของสหรัฐอเมริกา

ตำราและบทความทางวิชาการ ได้แก่

- The Tragedy of Great Power Politics โดย Mearsheimer (2001)
- International Law and the Use of Force โดย Arend และ Beck (1993)
- The International Politics of the Middle East โดย Hinnebusch (2003)
- บทความจากวารสารวิชาการด้านกฎหมายระหว่างประเทศและความมั่นคงระหว่างประเทศ

ประเทศ

บทความใช้กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัยและนิรนัยร่วมกัน (inductive–deductive content analysis) โดยมีขั้นตอนหลักดังนี้:

การตั้งกรอบคำถามวิเคราะห์เชิงทฤษฎี (theory-driven questions)

- สงครามครั้งนี้สะท้อนพลวัตของอำนาจตาม offensive realism อย่างไร?
- การใช้กำลังของอิสราเอลสอดคล้องหรือขัดแย้งกับ jus ad bellum?
- การเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาคซึ่งถึงการจัดระเบียบอำนาจใหม่หรือไม่?

การจัดหมวดหมู่เนื้อหา (thematic coding) ตามประเด็นสำคัญ ได้แก่

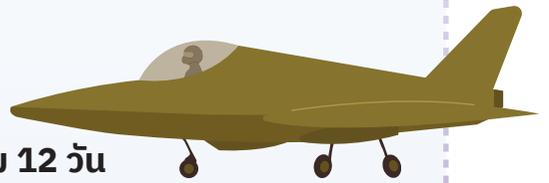
- ลำดับเหตุการณ์และเป้าหมายของปฏิบัติการ
- ปฏิกริยาจากรัฐอื่นและองค์การระหว่างประเทศ
- แนวโน้มการสร้างพันธมิตรใหม่ในภูมิภาค
- การเปลี่ยนแปลงระดับความชอบธรรมของกฎหมายระหว่างประเทศ

การสังเคราะห์ข้อมูลเข้ากับกรอบทฤษฎี (theoretical synthesis)

- เปรียบเทียบพฤติกรรมของรัฐกับแนวคิดในวรรณกรรม
- ประเมินความสอดคล้องหรือความเบี่ยงเบน
- นำไปสู่การอภิปรายเชิงทฤษฎีในบทที่ 6

แม้บทความนี้จะอาศัยแหล่งข้อมูลคุณภาพสูงและมีความทันสมัย แต่การใช้ระเบียบวิธีเชิงเอกสารยังมีข้อจำกัด เช่น การขาดข้อมูลวงใน (insider intelligence) หรือมุมมองจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง อีกทั้งความเร็วของเหตุการณ์ยังทำให้หลายข้อมูลอยู่ระหว่างการตรวจสอบหรือยังไม่ถูกเปิดเผยในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้เลือกเฉพาะข้อมูลที่ได้รับการยืนยันจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ และหลีกเลี่ยงการสรุปที่เกินข้อเท็จจริง

สงครามระหว่างอิสราเอลและอิหร่านในช่วงวันที่ 13 - 24 มิถุนายน 2568 ถูกเรียกขานจากสื่อระหว่างประเทศตามการตั้งชื่อของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ว่า “สงคราม 12 วัน” (Twelve-Day War) ได้กลายเป็นจุดเปลี่ยนของสมคูลอำนาจในตะวันออกกลาง การใช้กำลังในลักษณะเชิงป้องกันล่วงหน้า (preemptive use of force) ในการโจมตีโครงสร้างนิวเคลียร์เชิงยุทธศาสตร์ และการตอบโต้ข้ามภูมิภาคอย่างซับซ้อน ทำให้สงครามครั้งนี้มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากความขัดแย้งรูปแบบเดิม

3.1

จุดเริ่มต้น:
การโจมตีเชิงลึกของอิสราเอล

วันที่ 13 มิถุนายน 2568 เวลาประมาณ 02:43 น. ตามเวลาท้องถิ่น อิสราเอลเปิดปฏิบัติการ “Rising Lion” ด้วยการโจมตีทางอากาศอย่างแม่นยำและพร้อมเพรียงต่อโครงสร้างพื้นฐานนิวเคลียร์หลักของอิหร่าน ได้แก่ ฟอร์ดอว์ (Fordow) นาตันซ์ (Natanz) และอิสฟาฮาน (Isfahan) โดยใช้อากาศยาน F-35I Adir ตีระเบิดเจาะบังเกอร์ (bunker-buster bombs) GBU-28 และ GBU-31(V)3

เป้าหมายของปฏิบัติการครั้งนี้ประกอบด้วยระบบหมุนเหวี่ยงยูเรเนียม (centrifuge cascades) ศูนย์ควบคุมพลังงานไฟฟ้า และศูนย์วิจัยทางนิวเคลียร์ โดยสำนักข่าวต่างประเทศอย่าง Reuters รายงานว่าอิสราเอลสามารถสังหารนายพลระดับสูงของอิหร่านได้ไม่น้อยกว่า 7 นาย รวมถึงนักวิทยาศาสตร์หลักอีกกว่า 10 ราย ซึ่งหนึ่งในนั้นรวมถึง Ali Shamkhani อดีตรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมและเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติของอิหร่าน ที่ดำรงตำแหน่งเป็นตัวแทนฝ่ายอิหร่านในการเจรจาเพื่อทำข้อตกลงนิวเคลียร์ใหม่กับสหรัฐฯ ตั้งแต่ช่วงพฤษภาคม ปี 2568 ที่ผ่านมา

3.2

ปฏิกิริยาของอิหร่าน:
การตอบโต้แบบบูรณาการ

ในช่วงวันที่ 14-16 มิถุนายน อิหร่านเปิดปฏิบัติการ “True Promise III” โดย IRGC และกองทัพอากาศอิหร่าน ได้ยิงขีปนาวุธพิสัยกลาง (medium-range ballistic missiles: MRBMs) Shahab-3 และ Dezful กว่า 180 ลูก และ UAV ประเภท Shahed-136 เข้าสู่อิสราเอลโดยเฉพาะกรุงเทลอาวีฟ ไฮฟา และเบิรเซวา แม้อิสราเอลสามารถสกัดได้กว่าร้อยละ 85 ด้วยระบบป้องกันภัยทางอากาศ Iron Dome และ David’s Sling แต่ยังมีพลเรือนเสียชีวิต 28 ราย บาดเจ็บกว่า 100 รายและสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานของอิสราเอล โดยเฉพาะเครือข่ายในเนเจฟ (Negev)

3.3

การเข้าสู่ความขัดแย้ง ของสหรัฐฯ

เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน สหรัฐอเมริกาเปิดปฏิบัติการ “Midnight Hammer” เพื่อสนับสนุนพันธมิตรอิสราเอล โดยมีการปล่อยขีปนาวุธรุ่น Tomahawk จากเรือดำน้ำชั้น Ohio และใช้เครื่องบิน B-2 Spirit และโดรน MQ-9 Reaper โจมตีคลังอาวุธใต้ดินและศูนย์บัญชาการในอิหร่าน

รายงานของศูนย์นโยบายความมั่นคง JINSA ระบุว่า การโจมตีนี้มีเป้าหมายเพื่อจำกัดความสามารถในการยิงซ้ำ (second-strike capability) ของอิหร่าน พร้อมทั้งส่งสัญญาณเตือนถึงพันธมิตรอิหร่านว่า “เส้นแดงถูกวางไว้แล้วในระดับยุทธศาสตร์” (a strategic red line has been drawn)

3.4

การขยายแนวรบ สู่ภูมิภาค

สงครามไม่ได้จำกัดเฉพาะอิสราเอลและอิหร่านเท่านั้น แต่ขยายไปยังซีเรีย อิรัก เลบานอน และเยเมน ดังนี้:

- ซีเรีย: อิสราเอลโจมตีคลังอาวุธของ IRGC ใกล้ดามัสกัส และใช้โดรนติดอาวุธโจมตีที่มั่นของ Hezbollah
- อิรัก: โดรนลึกลับโจมตีฐานเรดาร์ของกลุ่มติดอาวุธใน Taji และฐานทัพ Imam Ali ในจังหวัด Dhi Qar
- เลบานอน: Hezbollah ยิงจรวด Khaibar-1 เข้าใส่อิสราเอลอย่างต่อเนื่อง แต่ถูกตอบโต้โดยการยิงเป้าแบบ pinpoint
- เยเมน: กลุ่มฮูตีประกาศสนับสนุนอิหร่าน และพยายามยิงขีปนาวุธสู่เรือสินค้าของอิสราเอลในทะเลแดง แต่ถูกสกัดกลางทางการขยายแนวรบดังกล่าวตอกย้ำลักษณะของสงครามแบบ “สงครามลูกโซ่หลายรัฐ” (multi-state chain-reaction conflict)

3.5

การหยุดยิงและการล่มสลาย ของขั้วตกลง

ภายใต้แรงกดดันจากกาตาร์ จีน และตุรกี อิสราเอลและอิหร่านตกลงหยุดยิงไม่เป็นทางการเมื่อค่ำวันที่ 23 มิถุนายน อย่างไรก็ตาม ขีปนาวุธสองลูกถูกยิงจากอิหร่านเข้าสู่อิสราเอลในวันที่ 24 มิถุนายน เวลาโดยประมาณ 07.06 และ 10:25 น. ซึ่งถือเป็นการละเมิดข้อตกลง

อิสราเอลจึงเปิดฉากโจมตีใหญ่ที่สุดในช่วงคืนวันที่ 24 มิถุนายน โดยปล่อยอาวุธกว่า 200 ลูกใน 5 ระลอก พร้อมทำลายแท่นปล่อยจรวดของอิหร่านในฟาร์ส (Fars) ก่อนที่จะมีการเจรจาหยุดยิงรอบใหม่ผ่านช่องทางการทูตหลังม่าน ต่อมา ประธานาธิบดีทรัมป์แสดงความไม่พอใจต่อการตอบโต้ของอิสราเอล โดยให้เหตุผลว่าระเบิดของอิหร่านไม่สร้างความเสียหายและสามารถสกัดได้จึงไม่ควรตอบโต้เกินกว่าเหตุ

3.6

ผลกระทบต่อ ภูมิรัฐศาสตร์

จากรายงานของ JINSA (2025), CRS (2025) และ MEI (2025) มีหลักฐานชัดเจนว่า ภายหลังจากสงคราม 12 วัน รัฐอาหรับสายกลางบางประเทศ เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และอียิปต์ ได้แสดงสัญญาณของ “การปรับประเมินเชิงยุทธศาสตร์ต่อบทบาทของอิสราเอล” โดยเฉพาะในด้านขีดความสามารถทางทหารและข่าวกรอง ซึ่งนำไปสู่แนวโน้มของการยอมรับบทบาทอิสราเอลในฐานะ “ศูนย์กลางด้านความมั่นคงระดับภูมิภาค” (regional security pivot) แม้จะยังมีได้มีการประกาศความร่วมมืออย่างเป็นทางการก็ตาม

ข้อถกเถียงทางกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับ สงคราม 12 วัน

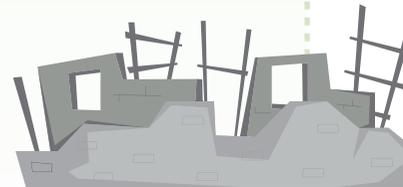
สงครามระหว่างอิสราเอลและอิหร่านในช่วงเดือน มิถุนายน ปี 2568 นับเป็นเหตุการณ์ที่ทำลายกฎหมายระหว่างประเทศอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการใช้กำลัง (use of force) สิทธิในการป้องกันตนเอง (self-defence) หลักความชอบธรรมของการโจมตีล่วงหน้า (preemptive self-defence) และสถานะของรัฐที่ไม่ถูกรุกรานในเชิงกายภาพแต่เผชิญกับ “ภัยคุกคามที่ใกล้จะเกิดขึ้น” (imminent threat)

3.7

ข้อกำหนดตาม กฎบัตรสหประชาชาติ

กฎบัตรสหประชาชาติ (United Nations Charter) มาตรา 2 วรรค 4 กำหนดว่า “ทุกรัฐสมาชิกต้องงดเว้นจากการข่มขู่หรือการใช้กำลังต่อบูรณภาพแห่งดินแดนหรือเอกราชทางการเมืองของรัฐอื่น” อย่างไรก็ตาม มาตรา 51 ของกฎบัตรเดียวกันได้เปิดช่องให้ใช้กำลังได้ในกรณีที่ถูก “โจมตีโดยใช้กำลังทางอาวุธ” (armed attack) ประเด็นที่ถกเถียงในกรณีนี้คือการที่อิสราเอลอ้างสิทธิในการโจมตีล่วงหน้า (preemptive strike) ต่ออิหร่าน โดยไม่มีการโจมตีก่อนหน้าแต่อย่างใด

3.8

คำอธิบายของอิสราเอล: ภัยคุกคามเชิงนิวเคลียร์ที่ใกล้จะเกิดขึ้น

รัฐบาลอิสราเอลให้เหตุผลว่าปฏิบัติการ Rising Lion เป็นการป้องกันตนเองล่วงหน้า (anticipatory self-defence) โดยอ้างอิงหลัก “ภัยคุกคามที่ใกล้จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้” (imminent and unavoidable threat) ตามแบบจำลองของหลัก Caroline Case ค.ศ. 1837 ซึ่งได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในวงวิชาการกฎหมายระหว่างประเทศ

อิสราเอลอ้างว่าชาวกรองซีซีต์ว่าอิหร่านเตรียมทดสอบระบบอาวุธนิวเคลียร์แบบใช้งานได้จริงภายในเดือนกรกฎาคม 2568 และการล่าช้าจะทำให้ภารกิจหยุดยั้งสายเกินไป

3.9

การตอบโต้ของอิหร่าน: การใช้สิทธิในการป้องกันตนเองโดยชอบธรรม

ในวันที่ 14 มิถุนายน อิหร่านตอบโต้ด้วยซีปนาวุธและโดรนต่อเป้าหมายในอิสราเอล โดยระบุว่าเป็น “การป้องกันตนเองต่อการโจมตีโดยรัฐต่างชาติ” ซึ่งตรงกับองค์ประกอบของ armed attack ตามมาตรา 51 จากมุมมองทางกฎหมาย อิหร่านอยู่ในสถานะที่ชอบธรรมมากกว่าตามเกณฑ์ของ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice: ICJ) เนื่องจากได้รับการโจมตีก่อน และตอบโต้ภายในขอบเขตจำกัดของความจำเป็น (necessity) และสัดส่วน (proportionality) ในระยะเวลาประมาณ 72 ชั่วโมงแรก

3.10

ประเด็นของ “ความชอบธรรมตามวัตถุประสงค์” (Objective Legality)

ถึงแม้การโจมตีล่วงหน้าจะไม่สอดคล้องกับตัวบทของกฎบัตรอย่างเคร่งครัด แต่อิสราเอลอาจใช้แนวคิด “ความชอบธรรมโดยพฤตินัย” (de facto legitimacy) เพื่ออ้างเหตุผลต่อประชาคมระหว่างประเทศ เช่น:

- การสังหารบุคคลที่มีบทบาทในโครงการอาวุธนิวเคลียร์
- การจำกัดการตอบโต้ของอิหร่านให้อยู่ในกรอบของสงครามแบบจำกัด
- การใช้กำลังโดยไม่มุ่งทำลายโครงสร้างรัฐหรือพลเรือนในวงกว้าง

แต่อย่างไรก็ดี หลักกฎหมายที่ใช้ชีวิตนั้นมีใช่เพียง “เจตนา” (intention) ของรัฐเท่านั้น แต่รวมถึง “พฤติการณ์” (conduct) และ “ผลกระทบที่แท้จริง” (actual effect) ซึ่งในกรณีนี้ยังมีข้อกังขาอย่างมาก

บทที่ 4

บทวิเคราะห์

4.1

ข้อจำกัดของระบบกฎหมาย ระหว่างประเทศ

สงคราม 12 วันสะท้อนให้เห็นข้อจำกัดสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนี้:

1. การขาดกลไกป้องปรามเชิงบังคับ: คณะมนตรีความมั่นคงไม่สามารถหยุดยั้งการโจมตีได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และบางประเทศสมาชิกมีผลประโยชน์แฝง หลักการชะลอการแทรกแซงขององค์การระหว่างประเทศ: ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) ไม่สามารถรับรองความปลอดภัยของโครงการอิหร่านได้ทันเหตุการณ์ ความคลุมเครือของหลักการ “ภัยคุกคามที่ใกล้จะเกิดขึ้น”: ทำให้รัฐสามารถตีความตามดุลพินิจตนเองและใช้กำลังก่อนเกิดการโจมตีจริง

4.2

บทสรุปทางกฎหมาย

เมื่อพิจารณาโดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศ อิสราเอลอยู่ในพื้นที่สีเทาทางกฎหมาย (legal grey zone) ที่ต้องพึ่งพาการยอมรับจากประชาคมโลกมากกว่าหลักฐานทางกฎหมาย ในขณะที่อิหร่านอาจมีความชอบธรรมในแง่การตอบโต้ แต่ถูกกดดันด้วยความร่วมมือกับกลุ่มติดอาวุธในหลายประเทศ ซึ่งอาจเข้าข่ายการกระทำที่เกินสัดส่วน

สงครามครั้งนี้จึงเป็นตัวอย่างของความลักลั่นระหว่าง “กฎหมาย” กับ “ความมั่นคง” และก่อให้เกิดคำถามสำคัญว่า ในศตวรรษที่ 21 ระบบกฎหมายระหว่างประเทศยังคงมีศักยภาพเพียงพอที่จะจำกัดหรือควบคุม การใช้อำนาจของรัฐมหาอำนาจได้จริงเพียงใด

4.3

ผลสะท้อนต่อโครงสร้างภูมิรัฐศาสตร์ ตะวันออกกลาง

สงครามระหว่างอิสราเอลและอิหร่านมิได้เป็นเพียงการปะทะทางทหาร หากแต่เป็นจุดฉีกขาด (strategic rupture) ต่อเสถียรภาพของโครงสร้างอำนาจในตะวันออกกลาง สงคราม 12 วัน ได้เร่งให้เกิดการปรับเปลี่ยนสมดุลของภูมิรัฐศาสตร์อย่างชัดเจน โดยมี 4 ด้านหลัก ดังนี้

1

การตอกย้ำสถานะอิสราเอลในฐานะรัฐกำหนดสมดุล (Regional Balancer)

ความสามารถของอิสราเอลในการปฏิบัติการทหารเชิงรุกได้สำเร็จโดยไม่ถล่มสู่สงครามยืดเยื้อ ทำให้รัฐอาหรับสายกลางอย่างซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และอียิปต์ เริ่มเปลี่ยนท่าทีจาก “พันธมิตรอิงสหรัฐฯ” สู่ “พันธมิตรยึดหยุ่นต่ออิสราเอล” โดยยอมรับบทบาทของอิสราเอลในฐานะ “รัฐศูนย์กลางด้านความมั่นคง” (regional security hub)

2

ความเสื่อมถอยของแกนต่อต้านตะวันตก (Axis of Resistance)

ความสูญเสียของอิหร่านในเชิงยุทธศาสตร์ ไม่ได้อยู่ที่การสูญเสียนักวิทยาศาสตร์หรือฐานทัพเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่ความเชื่อมั่นของพันธมิตรในแกนต่อต้านตะวันตก ได้แก่ ซีเรีย อิซบูลลอฮ์ และกลุ่มฮูตี เนื่องจาก 1. อิซบูลลอฮ์ เริ่มลดระดับปฏิบัติการ หลังเผชิญแรงกดดันทางเศรษฐกิจจากภายในเลบานอน 2. ซีเรีย ถูกกดดันจากประชาชนให้จำกัดบทบาทการร่วมมือกับ IRGC และ 3. ฮูตี แม้ยังยิงขีปนาวุธจากเยเมน แต่ถูกกองเรือที่ 5 ของสหรัฐฯ ปิดล้อมโดยสมบูรณ์

สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความเปราะบางของการสร้างอำนาจอ่อน (soft power) ของอิหร่านในระดับภูมิภาค และการสูญเสียศูนย์กลางเชิงอุดมการณ์แบบต่อต้านจักรวรรดินิยม

3

การเปลี่ยนขั้วของ พันธมิตรในโลกมุสลิม

สงครามครั้งนี้กระตุ้นให้เกิดการถกเถียงในโลกมุสลิม โดยเฉพาะในองค์การความร่วมมืออิสลาม (OIC) ซึ่งไม่สามารถออกแถลงการณ์ร่วมได้ในช่วงต้นของวิกฤต นำไปสู่ความแตกแยกทางยุทธศาสตร์ระหว่างสองกลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่ม “ปฏิบัตินิยม” (pragmatic states) เช่น UAE บาห์เรน โมร็อกโก ที่เน้นความมั่นคงและเศรษฐกิจ และ 2. กลุ่ม “อุดมคตินิยม” (ideological states) เช่น อิหร่าน อิรัก ซีเรีย ที่เน้นการต่อต้านตะวันตกการแตกขั้วเช่นนี้จะนำไปสู่ความขัดแย้งทางการทูตที่ลึกซึ้งในระยะยาว

4

ผลกระทบระดับมหภาค: การจัดระเบียบอำนาจโลกใหม่

สงคราม 12 วันเกิดขึ้นในบริบทที่โลกอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านอำนาจ ระหว่างสหรัฐฯ และจีน อิสราเอลใช้โอกาสในช่วงที่สหรัฐฯ ยังคงมีความสามารถเชิงทหารในภูมิภาคแต่ขาดฉันทามติจากสภาองเกรส กระตุ้นให้เกิดคำถามว่า “ใครคือผู้รักษาระเบียบ” ในตะวันออกกลาง ในขณะที่จีนและรัสเซียยังไม่สามารถถ่วงดุลได้จริง กลุ่มประเทศขนาดกลาง เช่น อินเดีย ตุรกี และซาอุดีฯ อาจเข้ามา มีบทบาทในฐานะ “ผู้ชี้ทิศทางเชิงสมดุล” (swing balancer) ในเวทีภูมิรัฐศาสตร์ระดับโลก

บทที่ 5

บทสรุปเชิงยุทธศาสตร์

สงคราม 12 วันมีไม่เพียงความขัดแย้งระหว่างสองรัฐ แต่คือ “การซ่อมใหญ่ของโครงสร้างโลกใหม่” ซึ่งสะท้อนถึง ความไร้อำนาจของระบบพหุภาคีแบบเก่า การลุกขึ้นมาจัดระเบียบภูมิภาคด้วยอำนาจฝ่ายเดียว และความจำเป็นของรัฐขนาดกลางในการออกแบบบทบาทของตนเองในเวทีโลก

บทสรุปและข้อเสนอเชิงนโยบาย

สงคราม 12 วัน มีไม่เพียงการแลกหมัดด้วยขีปนาวุธและโดรน แต่คือการเปิดโปง “เส้นเลือดใหญ่” ของระเบียบโลกใหม่ที่กำลังอยู่ระหว่างการแทรกตัว สงครามครั้งนี้ไม่เพียงยืนยันความกลางของระบบพหุภาคี แบบเดิม แต่ยังส่งสัญญาณชัดเจนว่า “กฎหมายระหว่างประเทศ” กำลังกลายเป็น “ความเห็นส่วนตัวของผู้ชนะ”

5.1

ความจริงเชิงยุทธศาสตร์ ที่ไม่อาจปฏิเสธ

1. อิสราเอล ได้ยกระดับตนเองจาก “รัฐอยู่รอด” (survivalist state) สู่ “ผู้กำหนดโครงสร้างภูมิภาค” ภายในเวลาไม่ถึง 12 วัน และสามารถเขียนนิยามของ “ความชอบธรรม” ใหม่ในเวทีโลก
2. อิหร่าน ต้องเผชิญความจริงที่เจ็บปวดว่า อุดมการณ์ไม่สามารถป้องกันระเบิดเจาะบังเกอร์ได้ และพันธมิตรที่เคยแน่นแฟ้นกลับเจียบงันในยามวิกฤต
3. สหรัฐอเมริกา ยืนยันสถานะ “ผู้บริหารความเสี่ยงชั้นยอด” (strategic risk manager) โดยไม่ต้องส่งทหารภาคพื้นเลยแม้แต่คนเดียว แต่ยังคงควบคุมจังหวะสงครามได้อย่างสมบูรณ์
4. จีน รัสเซีย และ สหประชาชาติ อยู่ในสถานะ “ผู้สังเกตการณ์เชิงคักดีศรี” (symbolic bystanders) ซึ่งยิ่งตอกย้ำว่าสงครามในศตวรรษที่ 21 ไม่รอคอยมติที่ประชุม

5.2

บทเรียนเชิงลึกต่อประเทศไทย และประเทศขนาดกลาง

1. รัฐไทยควรวางท่าทีอย่างไร ไม่ให้ถูกรังแก ประเทศไทยและรัฐขนาดกลางต้องเรียนรู้ว่า “ความเป็นกลาง” ที่ไร้กลไกป้องกันตนเอง คือ การรอเป็นเป้าในสมรภูมิที่เราไม่ได้เลือก ท่าทีที่คลุมเครือจะถูกตีความตามผลประโยชน์ของผู้ถืออาวุธ
2. ข่าวกองเป็นสิ่งสำคัญมาก สงครามนี้ชี้ชัดว่าผู้ใดครอบครองข้อมูล ผู้นั้นจะเป็นผู้ควบคุมจังหวะ อิสราเอลไม่ได้ชนะเพราะชิปนาอูว์ใหม่ แต่เพราะข่าวกรองที่แม่นยำ ข่าวกองคืออาวุธเชิงสถาบัน (institutional weapon) ชั้นดี
3. พันธมิตรแท้ไม่ใช่แค่การพูดออกสื่อ พันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์ต้องสร้างผ่านผลประโยชน์ร่วม และกลไกป้องกันแบบลึก (deep alignment) ไม่ใช่คำกล่าวประณามหรือแถลงการณ์ที่ออกหลังสถานการณ์จบสิ้นไปแล้ว

5.3

ข้อเสนอเชิงนโยบาย เมื่อระเบียบโลกมีการเปลี่ยนแปลงในฐานะรัฐหนึ่ง จะต้องมีการปรับตัวตามสถานการณ์ ดังนี้

- (1) สร้างระบบเตือนภัยทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Early-Warning System) หน่วยงานด้านความมั่นคง ต้องไม่ติดอยู่ในระบบวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์แบบทวิภาคีอันล่าช้าหลังการคาดการณ์ภัยคุกคามในยุคไร้พรมแดน ต้องอาศัยการประมวลผลของข่าวกรองเปิด (OSINT) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และวิเคราะห์ข้อมูลพหุชั้น
- (2) จัดทำยุทธศาสตร์การต่างประเทศแบบปรับเปลี่ยนได้ (Agile Diplomacy) นโยบายต่างประเทศไทย ควรออกจากกรอบ “ไม่เลือกข้างแต่ไม่รู้ทาง” สู่การมี “แผนที่หลบหลีกและต่อรอง” (strategic hedging) ในโลกที่เส้นแบ่งพันธมิตรไม่ชัดเจนอีกต่อไป
- (3) ปฏิรูปโครงสร้างความมั่นคงในระยะกลาง การสร้าง “เขตป้องกันตนเองระดับภูมิภาค” (subregional defensive envelope) ต้องเริ่มจากความร่วมมือเชิงเทคโนโลยีด้านไซเบอร์ การลาดตระเวนทางอากาศ และการพัฒนาระบบไร้มนุษย์ (unmanned systems) แบบใช้สองทาง (dual-use)

(4) ลงทุนในขีดความสามารถด้าน “การเข้าใจภัย” (Strategic Threat Perception) คนไทยต้องรู้ทัน ไม่ใช่แค่รู้เรื่อง การยกระดับการศึกษายุทธศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ และกฎหมายความมั่นคงระดับอุดมศึกษา คือการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดในการป้องกันสงครามที่อาจไม่มีระเบิด แต่อาจเปลี่ยนอนาคตประเทศได้

บทส่งท้าย: เมื่ออาวุธคือภาษาใหม่ของการเจรจา

สงคราม 12 วันได้ตอกย้ำโลกที่การเจรจาไม่เริ่มต้นจากโต๊ะประชุม แต่อาวุธคือภาษาใหม่ของการเจรจา เนื่องจากเป่ากระแทกของระเบิดนำวิถี เป็นบทเรียนที่ไม่ใช่แค่การรับรู้ที่ใครยังใคร แต่คือการตั้งคำถามว่า “เราจะเป็นผู้เลือกทิศทาง หรือรอให้ทิศทางลากเราไป?” ในโลกที่อำนาจไม่จำเป็นต้องอธิบายตัวเอง ความเจ็บคือการเลือกข้าง และความช้า คือการยอมแพ้โดยไม่รู้ตัว ฉะนั้นรัฐไทยต้องมีความตื่นตัวในการวางยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ ทั้งด้านข่าวกรองและการวางท่าทีระหว่างประเทศในเชิงรุกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

USSTANUSU (References)

- ◆ Arend, A. C., & Beck, R. J. (1993). International law and the use of force: Beyond the UN Charter paradigm. Routledge.
- ◆ Hinnebusch, R. (2003). The international politics of the Middle East. Manchester University Press.
- ◆ JINSA (The Jewish Institute for National Security of America). (2025, June 24). US-Israel-Iran conflict situation report. <https://jinsa.org>
- ◆ Mearsheimer, J. J. (2001). The tragedy of great power politics. W. W. Norton & Company.
- ◆ Middle East Institute. (2025, June 13). Iran update: Regional military assessments. <https://mei.edu>
- ◆ Office of the Director of National Intelligence. (2025, June). Global overview report 2025–2026 (gov2025-25). United States Government.
- ◆ Sandler, T. (2025). Israel strikes Iran’s nuclear program: Implications and aftershocks. Center for Strategic Analysis.
- ◆ U.S. Congressional Research Service. (2025, June). CBP-10284: Middle East military assessments. <https://crsreports.congress.gov>
- ◆ United Nations. (1945). Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice. <https://www.un.org/en/about-us/un-charter>
- ◆ IAEA (International Atomic Energy Agency). (2025). Iran’s nuclear facilities inspection and report 2025-Q2. <https://iaea.org>